

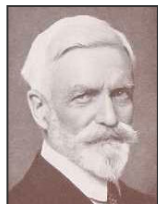
Budějovice byly mi od dětství cizinou i domovem. Vídával jsem jejich věže v dáli od opatovických luk, domy široce rozložené a přával si vidět i zevnitř jejich divy. A tu pamatuji první městskou bránu od pražské silnice s nápisem „České Budějovice - Böhmisch-Budweis“. Od brány obloukem zahýbala ulička přes široký hradební příkop (slychal jsem jej nazývati „štogrom“). Domky z obou stran uličky připojené k hradební zdi, alej kolem. Pěknější to byla procházka, než v nynějším městském parku. Můstek přes mlýnský potok k bráně do Krajinské třídy, Landstrasse, říkalo se „lončtros“.

Nad vysokou šedou bránou v jasném modrém vzduchu krouží hejna ptáků o rozeklaných ocasech, pískají zvláště a pronikavě. Tato hejna roresů byla mi něco nového, znal jsem jen vlaštovky. Záviděl jsem i sošku mužíka s rozevřeným deštníkem na nároží v Krajinské třídě, kde vypadl zub ze starého podloubí. Ani tohoto divu již tam není. Zato Samson na náměstí, draci na radnici a téměř vše ostatní ve vnitřním městě jest tak, jak bývalo. Také bludný kámen v dlažbě náměstí snad ještě působí, že kdo naň šlápne, splete se ve stranách světa a nenajde cesty domů.

Po pruské vojně stal jsem se obyvatelem tohoto města jako student na hlavní škole v Lannově sirotčím domě. Říkalo se mu Weisenhaus, což mi můj děd vysvětloval asi tak, že se tam pracuje na vinici Páně. Taková byla naše rodová znalost němčiny, ač byl děd znamenitý písmař. Škola byla německá, ale učitelé Češi: Wenig, Johánek, Engel. První rok bydlil jsem v hradební uličce mezi Kněžskou a Kanovnickou, s několika hochy staršími. Paní bytná strojila obědy i ve zvláštní jídelně profesorům při tehdejších českých paralelkách německého gymnasia. Druhý rok - 1868 - bylo již lépe, bydlil jsem v slepé ulici proti biskupství v domě kartáčníka Achace. Pán bytu měšťan, ostrostřelec. V té době byl kolportérem ve zdejších knihkupectví Hansenově. Česky uměl málo, žena jeho neuměla nic německy. Kolportoval „z Rosenthalu do Rosenbergu“, ale také mezi námi studentíky. Mne získal k odebrání díla Zákeřníci ve fraku. Toho roku rozhodl se biskup Jirsík založit české gymnasium.

Pamatuji, jak pošmurného jarního večera stal se poplach na náměstí. Kočár ujíždí k biskupství, kol něho houf selských jezdců s praporci. Lidé se sbíhají. Mezi jezdci byl též můj otec a od něho zvěděl jsem: budeme stavět gymnasium. Večer pan domácí vyjadřoval veřejné mínění městské: K smíchu! V teskných pochybnostech chodíval jsem dohlížet, staví-li se doopravdy. Stavěli. Ozdobené vozy svázely ze všech stran stavební hmoty. Stavitel Švarc vyměřoval, zedníci klepali. Budova rostla jak jarní setba a s ní i dozrála. Vyučování započalo několik dnů po sv. Václavu, 3. října 1868, kdy i já nastoupil do první primy nového gymnasia ...

Autor textu, profesor fyziologie na LF UK v Praze MUDr. František Mareš, maturoval na českobudějovickém gymnasiu v roce 1876. Na snímku je žulový základní kámen k vybudování Jirsíkova gymnasia, slavnostně osazen ve středu dne 22. dubna 1868. Dar obyvatel z Marešovy rodné obce Opatovic. Zhotovil jej hlubocký kameník Martin Weingart.